

FEKETE ISTVÁN

Az orvosságok

Elég későn ugyan, de most már bevallom, hogy én szeretem az orvosságokat. Itzés doktor bácsi olyan remek orvosságokat írt fel húgaimnak (majd fél tucat volt), hogy azoknak elfogyasztása csakis testvéri alapon történhetett. Mind megkóstoltam. Egyik jobb volt, mint a másik; más-más ízűek ugyan, de édes valamennyi. Doktor bácsi csóválta kicsit a fejét a hatalmas fogyasztáson, de mivel a betegek egyébként jól viselték magukat, és szépen gyógyultak, nem szólt semmit, csak levette a fogasról csodálatos fekete cilinderét, és távozott. Ez volt az első cylinder, amit életemben láttam.

Ne térjünk azonban el az orvosságoktól, amelyeknek sokféleségét nem győzőm magasztalni. Természetesen csakis az „evőkanállal” jelzésűekét. Ezek ugyanis mindig nagyobb üvegben voltak, s így illetéktelen fogyasztásom nem tűnt fel annyira. Arról persze szó sem lehetett, hogy derék húgaim eláruljanak, mert részint mindenkinek volt valami a rovásán, részint pedig hol egy képpel, hol egy-két lopott kockacukorral befolyásoltam a boldog beteget. Az is előfordult, hogy az orvosság oroszlánrészét én fogyasztottam el, a beteg mégis meggyógyult, jelezve, hogy a medicina egészen kis hányadában is hatalmas gyógyítóerők rejtőznek.

Egy ízben azonban egészen kellemetlenül csalódtam öreg doktorunkban, ám az is lehet, hogy a patikus csinált valami rossz tréfát. Az történt ugyanis, hogy az egyik húgom semmi áron sem akarta az orvosságot bevenni, s én alig vártam, hogy egyedül maradjunk.

– Adsz belőle? – kérdeztem szerényen.

– Az egészet, olyan utálatos íze van.

Mosolyogtam. Kényes népség ezek a lányok, azal felhajtottam az üveget. Hát – mi tagadás – nem volt jó, de férfiónérzetemben már nem hátrálhattam meg, hát kihúztam majd a felét.

– Na, látod – mondtam kissé elsápadva, és gyorsan elrágtam egy kockacukrot, mert az orvosság, amint hamarosan kiderült – ricinus volt.

Nagyon mozgalmas napom volt ez a nap, ráadásul meg is vertek a ricinus „élvezéséért”, s még azon a napon megharapott Puskáék kutyája, pedig csak a kölykeiket akartam megnézni.

Doktorunkat azonban változatlanul szerettem, különösen, amikor rájöttem, hogy kellemes orvosságokat csak a gyerekeknek ad. A felnőttek azonban keserűt, huh, milyen keserűt kapnak!

Egyik vendégnagynéni megbetegedett nálunk, és láttam, hogy valami sárga port ostyában vesz be. Az ostya kis tasakban volt, míg a porok külön. Azokból el lehetett egyet emelni... Felosontam tehát kincsemmel a padlásra (titkos ügyeimet ott intéztem el), s egy darabig gyönyörködtem a por sárga színében meg is szagoltam –, majd teljes szakértelemmel a nyelvemre öntöttem. Nyeltem egy nagyot, és azt hittem, rám szakad a padlástető a keserűségtől. Mert

keserű lett körülöttem a világ, s a felnőttadag kinin keserűségét még a csizmám szárában is éreztem.

Aznap nem ebédeltem, csak kóvályogtam, s bánatomban cukorral próbáltam a keserűséget elűzni, de még a cukor is keserű volt.

Mindezekről függetlenül azonban, vagy talán éppen ezekért, változatlan egészségnek „örvendtem”, és amíg húgaim szinte fürödtek a bárányműtőben, diftériában és egyéb sarlachokban, én vidáman fogyasztottam orvosságukat, állandó csodálkozásba ejtve Itzés bácsit, aki húgaimat különféle fecskendőkkel döfködté, s azt mondta, hogy én olyan komisz lóköttő vagyok, hogy rajtam nem fog a bicska sem.

Nem is voltam én beteg egészen katona koromig, amikor azonban a spanyolhoz címzett járvány olyan alattomosan cserkelt be, hogy mire észrevettem, már nyakig, azaz negyven fokig ültem benne. Ráadásul szabadságom utolsó napja volt, s még aznap Pesten kellett lennem. Gondoltam: inkább ott fekszem be valami kórházba, ott talán többet tudnak a doktorok, s ebben a hitben másztam fel Kaposváron a vonatra. Egy kis katonafülkébe támoptyogtam be, ahol egy szál – amint később kiderült: dalmát – bajtárs nézte gyászos bevonulásomat. Lerogytam a padra, aztán laza kézjelekkel megmagyaráztam a dalmátnak, hogy állapotom magyarul a „dögrovás” című fejezetbe tartozik.

A dalmát fiú legyintett, majd a pad alól egy eszményien fonott üveget vett elő.

– Medicina! – mondta magyarul, és karimáig töltötte bádogpoharamat.

Hiába hazudnék: nem esett jól. Nehéz dalmát vörös bor volt.

– Brr – mondtam dalmátul, mire a koma csak nevetett, s olyanféle kézmozdulatot tett, hogy: várd meg a végét!

Dombóváron újra ittunk, de itt már simább volt az ital, és alélt gyomromban mintha langyos kismosás kezdődött volna.

Kurcsibrákon újra, és Sárbogárdon már az volt az érzésem, hogy egészen jól megértem ezt a régi-régi barátomat. A látóhatár tágult, sőt színesedett, a betegségből már csak valami lázas bizsergést éreztem, ám lehetséges, hogy ezt a bizsergést a bacilusok temetési menetei okozták...

Kelenföldön kedélyesen birkóztunk, és majd kirúgtuk a kocsi oldalát, s a Keletin baráti csókkal búcsúztunk hosszasan és elérzékenyülten. Arra már nem emlékszem, milyen nyelven.

Végül azután egymagamban és elszomorodva megállapítottam, hogy egészséges vagyok. Miért? Azért, mert – mind hajdan húgaim – most a derék dalmát fiú elől elittam az orvosságot.

(1954)

*
Megjelent az Új Ember 1954. április 4-i számában. Kötetbe szerkesztve tartalmazza az Őszi vásár (1962) és a Sárgaréz patkók (2007).